

הכתובת היא עזה, לא בירות

מאת ד"ר דורון מצא

מבט מבס"א מס' 2,118, 9 באוגוסט 2021

תקציר: גם אם חיזבאללה אחראי למטח הירי האחרון לגליל, חמאס הוא האחראי להתחממות בדרום לבנון כחלק מניסיונו להרחבת פעילות הטרור שלו מחוץ לזירה הגאוגרפית המקומית לשטח המדינות הערביות השכנות. על ישראל לקבוע משוואה חדשה לפיה היעדר שקט בצפון ייענה בחוסר שקט ברצועת עזה, בה מונח מרכז העצבים הפוליטי, החברתי והמבצעי של חמאס.

לאחר שנים ארוכות של שקט, גבול לבנון מתחמם. ישראל ניצבת בפני מדרון חלקלק העלול לסבכה בעימות עם הגורם שדווקא אינו אחראי ישירות להתחממות הגזרה. מטח הירי האחרון לעבר הצפון בוצע אמנם בידי חיזבאללה אך הוא היה תגובה לתקיפה הנרחבת של חיל האוויר בדרום לבנון (5 אוגוסט) כמענה לשלושה אירועים מצטברים של ירי טילים לעבר הגליל.

גם אם התגובה הישראלית היא המעשה הנכון, היא אינה במקום הנכון, ובעיקר לא מכוונת כלפי הגורמים הנכונים. מי שעמדו מאחורי ירי הרקטות שבוצע לראשונה במהלך מבצע שומר החומות הם גורמים פלסטינים, וספציפית - חוליות חמאס בדרום לבנון. עניין זה מלמד על שינוי עמוק המתחולל בתפיסת הטרור של הארגון, אשר לראשונה מאז הקמתו מרחיב את פעילות הטרור שלו מחוץ לזירה הגאוגרפית המקומית לשטח המדינות הערביות השכנות, בדומה לפעילות אש"ף בשנות השישים והשבעים.

מגמה זו נובעת משתי סיבות, הראשונה היא סיבה מבצעית - מאז מלחמת עזה בחודש מאי 2021, מתקשה חמאס לייצר פעילות טרור כלפי ישראל משטח הרצועה במאפיינים המוכרים של בלוני נפץ וירי רקטי העלולים לחשוף אותו לתגובה ישראלית ולחבל בשיקום הרצועה. העתקת זירת הלחימה ללבנון מעניקה לחמאס סוג של "כיפת ברזל" מפני תגובה ישראלית.

הסיבה השנייה היא סיבה אסטרטגית. מאז מבצע שומר החומות אימץ חמאס תפיסה החותרת להוציא את הסכסוך מתוך ההקשר המקומי לתוך הקשר הנרחב של עימות אזורי, שבו התנועה מתייצבת כאבן הפינה של מערך ה"התנגדות" במזרח התיכון כולו ואף מנהלת אותו בשם סמלים על-לאומיים כמו המאבק על ירושלים.

זו התפתחות חמורה המעידה על שינויים ברעיון ההתנגדות של חמאס, על אחת כמה וכמה בנתונים העכשוויים של התפוררות המדינה הלבנונית וחולשת גורמי הכוח המרכזיים שם.

מציאות זו הופכת את לבנון לזירה כאוטית בדומה למה שהפכה סוריה לפני כעשור, ויוצרת את התנאים בשטח המאפשרים לחמאס ללכת צעד קדימה במימוש ה"היגיון" של הרחבת הפעילות האופרטיבית והאסטרטגית שלו מעבר לזירה העזתית .

אמנם טרם ברור עדיין מה מידת ההכוונה של גורמי הרצועה את פעילות חוליות הירי מלבנון, אבל הרושם הוא שיקשה על ישראל, בייחוד בראי המציאות המתפתחת במדינה זו, לקטוע את תהליך חימום הגזרה באמצעות התכתבות צבאית ומדינית עם חיזבאללה וממשלת לבנון. הם פחות רלוונטיים.

הכתובת האמיתית לניהול האירוע היא דווקא ארגון חמאס, וזה שברצועת עזה. באמצעותו ניתן למשוך בחוטי הבובה שזרועותיה נמצאות גם בלבנון. בהיבט הזה, ישראל נדרשת לקבוע משוואה חדשה לפיה היעדר שקט בצפון ייענה בחוסר שקט ברצועה. שם מונח מרכז העצבים הפוליטי, החברתי והמבצעי של חמאס .

כל היגיון אחר המבוסס על תגובות לא אפקטיביות ולא ממוקדות בשטח לבנון, שנועדו "לאותת" למי שממילא אינו מסוגל לפעול בתנאים הקיימים השוררים במדינה זו, יהיה מרשם בטוח להפיכת צפון המדינה לזירת העימות המדממת הבאה.

* ד"ר דורון מצא הוא חוקר במרכז בס"א, מילא בעברו תפקידים בכירים במערך המודיעין הישראלי.